

Obsah

O autorech	3
Poděkování	3
Úvodem	5
1 Vývoj a stav vzdělávání v etice v České republice v komparaci se Spolkovou republikou Německo a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska	
– možnosti rozvoje výchovy a vzdělávání v oblasti etiky	13
1.1 Vývoj výchovy a vzdělávání v oblasti etiky v České republice	13
1.2 Současné směřování výchovy a vzdělávání v oblasti etiky v České republice	16
1.3 Etika v kurikulárních dokumentech Spojeného království Velké Británie a Severního Irska	20
1.4 Etika v kurikulárních dokumentech Spolkové republiky Německo	25
1.5 Srovnání zkoumaných programů SRN, v nichž se věnuje prostor etice – vzdělávání v oblasti etiky	30
1.6 Hodnoty v rámcových programech k výuce etiky	33
1.7 Metody v rámcových programech k výuce etiky	36
1.8 Etická výchova jako příspěvek ke zralé občanské společnosti a lidskosti	37
2 Teologickoetická reiterace lidských práv	41
2.1 Lidská důstojnost: fundament lidských práv, právní a etický princip, základní právo, nejvyšší ústavní hodnota	41
2.1.1 Společná, nejvyšší lidskoprávní hodnota	41
2.1.2 Základ nedílných lidských práv	42
2.1.3 Individualita i sociabilita	43
2.1.4 Dvojitý charakter: základ práv i základní právo	44
2.1.5 Fundamentální právo na uznání, hodnotu, respekt a úctu	45
2.1.6 Nejvyšší a nejobecnější účel práva	46
2.1.7 Součást lidství a báze výkladu základních práv	46
2.1.8 Hlavní kontexty užívání lidské důstojnosti v judikatuře ústavních soudů	47
2.1.9 Nejblíže zóny	48
2.1.10 Neúctovatelná rovná důstojnost: morální přednost před společností a státem	49
2.1.11 Nedotknutelná?	49
2.1.12 Nezcizitelná obrana vůči veřejné moci i ochrana před druhými	50
2.1.13 Bez omezení a zvažování	50
2.1.14 Redukcionistická a ne-redukcionistická pozice	51
2.1.15 Univerzální, otevřené pojetí člověka: prostor pro příspěvek etického a spirituálního dědictví	52
2.1.16 Kategorický imperativ Immanuela Kanta jako odůvodnění a výklad	52
2.1.17 Zákaz úplné instrumentalizace. Vždy kvalita subjektu. Bezpodmínečná úcta k životu	54
2.1.18 Morální sebezákonnost	54
2.1.19 Hranice kategorických práv a povinností	56
2.1.20 Kritérium morality	57
2.1.21 Obsahové prvky pojmu lidské důstojnosti: ve shrnutí	58
2.1.22 Podmínky garantující sociálně-biologickou existenci	58
2.1.23 Podmínky garantující subjekt	59
2.1.24 Podmínky garantující příležitosti	59
2.1.25 Příklad: důstojnost, autonomie a sociální inkluze osob s postižením	60
2.1.26 Modifikovaná teorie uznání: zásadní pozice inherentního sociálního statusu	61

2.2	Modifikovaná teorie uznání v horizontu důstojnosti na základě stvoření	
	a ospravedlnění	62
2.2.1	Imago Dei: co a kdo je člověk?	62
2.2.2	Imago Dei: předpoklad i imperativ mravnosti a spirituality	63
2.2.3	Zodpovědné zpřítomňování a spravování	64
2.2.4	Bezprostřední vztah, univerzalizace a rovnost	65
2.2.5	Plné lidství a jeho zodpovědná praxe	66
2.2.6	Pověření k osvobozujícímu působení, odraz božských práv a univerzální koncept proti ponižování	68
2.2.7	Způsobilstvo zodpovědně a nápodobně rozlišovat, smýšlet, rozhodovat a jednat	69
2.2.8	Imago Christi: vrcholný příklad imago Dei	70
2.2.9	Stvořitelský dar i tvůrčí úkol	70
2.2.10	Důstojnost a za důstojnost z ospravedlnění	71
2.2.11	Nezcizitelná důstojnost s eschatologickým přesahem a opcí pro oběti bezpráví	72
2.3	Právo na život	73
2.3.1	Nepřípustné zvažování života proti životu. Souvislost s lidskou důstojností	75
2.3.2	Příklady preventivního opatření k ochraně života jedince a společnosti: tzv. „Osman test“ a Kontrová vs. Slovensko	77
2.3.3	Problematické oblasti obsahu a rozsahu	77
2.3.4	Otázky spojené s koncem lidského života	78
2.3.5	Případ paní Pretty	79
2.3.6	Ochrana života i právo na sebeurčení	80
2.3.7	Etickoprávní rozhodování na konci lidského života	81
2.3.8	Případ paní K. u Spolkového soudního dvora	82
2.3.9	„(Přímá) Aktivní“ a „pasivní“, „přímá“ a „nepřímá (aktivní)“, „pomalá“ eutanázie?	85
2.3.10	Neeskalování či ukončení marné nebo neúčelné léčby místo „pasivní eutanázie“	86
2.3.11	Tišení bolesti a paliativní sedace místo „nepřímé eutanázie“: na příkladu Lambert vs. Francie	88
2.3.12	Paliativní péče jako naplnění práva na lidsky důstojné doprovázení nevyléčitelně nemocných, umírajících, jejich blízkých a pozůstalých	91
2.3.13	Funkce ochrany i statusu lidské důstojnosti a právo na život	93
2.3.14	Ochrana fundamentálního dobra lidského života v kontextu přikázání lásky	95
2.3.15	Antiteze Magny charty křesťanské mravnosti	97
2.3.16	Zákaz zabít nevinný život a ochrana s rozvojem života	100
2.3.17	Náklonnost, soucítění, solidarita a opce pro lidi v nouzi	101
2.3.18	Přikázání lásky	103
2.3.19	Propojenost vztahů v přikázání lásky	104
2.3.20	Primát ctnosti lásky: láska jako základní tón křesťanské mravnosti	105
2.3.21	Pokorná naděje věčného života	106
2.4	Etický a lidskoprávní princip i ctnost spravedlnost	107
2.4.1	Klasické dělení spravedlnosti: iustitia legalis, commutativa, distributiva	107
2.4.2	Sociální spravedlnost	109
2.4.3	„Blahoslavení, kteří hladoví a žízní po dobrém/pravém životě (před Stvořitelem Bohem)/spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni“ (Mt 5,6)	110
2.4.4	Spravedlnost, láska, solidarita: ctnosti, principy, závazky	112
2.5	Etický a lidskoprávní princip i ctnost solidarita	113
2.5.1	Postoj a princip solidarity jako konkretizace univerzální lidské důstojnosti	114
2.5.2	Spojení con- a pro-solidarity jako cesta k větší spravedlnosti	115
2.5.3	Prenormativní postoj, normativní a anamnetická solidarita	116
2.5.4	Povinnosti solidarity a spravedlnosti	117
2.5.5	Univerzální závazek k solidaritě a spravedlivému uspořádání	118

2.6 Právo na práci, svobodnou volbu zaměstnání, spravedlivé a uspokojivé pracovní podmínky	120
2.6.1 Negativní povinnost neomezovat a aktivní povinnost politiky zaměstnanosti	122
2.6.2 Úzká spojitost s lidskou důstojností a právem na život	123
2.6.3 Morální právo na práci a humánní pracovní podmínky	125
2.6.4 Příklad reiterace na lidskoprávní profesi sociální práce	126
2.6.5 Nedílná lidskoprávní báze	127
2.6.6 Součást etiky a étosu, odůvodnění a motivace	127
2.6.7 Cíle, stanoviska k sociálním otázkám a vzdělávání	128
2.6.8 Ke kořenům a spravedlivějšímu světu	128
2.6.9 Základ v lidské důstojnosti	128
2.6.10 Metanoia a ospravedlnění skrze víru	129
2.6.11 Sociální vina a spravedlnost	129
2.6.12 Naděje	129
2.6.13 Výstup ilustrativní reiterace	130
2.6.14 Pojem spiritualita práce	130
2.6.15 Lidská práce z hlediska subjektu a objektu	130
2.6.16 Poslední smysl a cíl stvoření, exodu a lidské existence	132
2.7 Krátké představení na závěr I.: disciplína Teologická (křesťanská) etika	133
2.8 Krátké představení na závěr II.: lidská práva jakou součást teologickoetické argumentace	135
2.8.1 Vymezení lidských práv	135
2.8.2 Morální východisko a požadavky, věčný původ, kritický stimul změny	137
2.8.3 Partikulární morálky a univerzalita lidských práv	138
2.8.4 Příklady církevních stanovisek, jejich pastorační apel a přínos	139
2.8.5 Důstojnost s právy s povinnostmi a se vztahem k spirituálním hodnotám	140
2.8.6 Výraz evangelia a společné dobro všech lidí	140
2.8.7 Součást pastoračního působení: křesťanský základ a obžaloba porušování	141
2.8.8 Orientace pro svědomí	142
2.8.9 Vztah obdoby a rozdílnosti s obsahy a zkušenostmi křesťanského spirituálního a mravního dědictví	143
2.9 Lidskoprávní vzdělávání	144
2.9.1 Společný nejvyšší vzdělávací cíl	144
2.9.2 Znalosti, dovednosti, etická měřítka, postoje, jednání	145
Seznam literatury	149
Seznam zkratk	159
Abstrakt	161
Abstract	162
Výtahy z oponentských posudků	163